

KITEKINTŐ

A KÖNYVTÁRI INTÉZET SZOLGÁLTATÁSAI

A Könyvtári Intézet a 6/2000. (III. 24.) ANKÖM rendelet alapján 2000-ben, a Könyvtártudományi és Módszertani Központ jogutódjaként kezdte meg működését, küldetésnyilatkozata szerint a könyvtáraknak és a könyvtári rendszernek nyújt szakmai szolgáltatásokat. Az Intézet a nemzeti könyvtár egyik igazgatóságaként biztosítja a könyvtárak – a tudásalapú társadalom meghatározó alapintézményeinek – fejlesztését, a működés és a szolgáltatások valós igényekhez alakítását, a könyvtárak társadalomban elfoglalt helyének megerősítését, valamint a szakmapolitikai támogatást. Feladatait az 1997. évi CXL. törvény 60. § (3) bekezdése és a 30/2014. (IV. 10.) EMMI rendelet 8. § (3) bekezdése határozza meg. Szervezetét – az Igazgatóság mellett – jelenleg három osztály alkotja: a Kutatási és Szervezetfejlesztési osztály, az Oktatási és Humánerőforrás-fejlesztési osztály és a Könyvtártudományi Szakkönyvtár.

Az Intézet kutatásokat végez a könyvtárak működése, használata, története, a könyvtári rendszer működése, az országos szakkönyvtári feladatok, valamint az olvasási kultúra fejlesztése vonatkozásában; közreműködik a könyvtári tevékenységre vonatkozó irányelvek, normatívák kidolgozásában, módszertani tevékenységet folytat, könyvtári jó gyakorlatokat tesz közzé (<http://ki.oszk.hu/category/let-lt-sek/dokumentumok/k-nyvt-ri-j-gyakorlat>). Összesítjük, elemezzük és szolgáltatjuk az országos könyvtári statisztikai adatokat (<http://ki.oszk.hu/content/statisztika>) – ebben feltétlenül számítunk az egyházi könyvtárak együttműködésére. Az Intézet keretei között szeptember óta működik az a projektszervezet, amely a Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás (EFOP-

1.3.1-15-2016-00001) elnevezésű európai uniós program (részletesen ld. <http://mokk.skanzen.hu/cselekv-kozossegek2016.html>) megvalósításában vesz részt, képviselve a konzorciumi tagságot vállaló nemzeti könyvtárat. A projekt a fejlesztésbe bevont településeken hozzájárul az állampolgárok társadalmi aktivitásának növeléséhez, a közösségi szerepvállalás erősödéséhez, a települések önkormányzatai, kulturális intézményei és lakosai közötti kapcsolatok erősítéséhez, az együttműködés kultúrájának magasabb szintre emeléséhez. Mivel a projekt célcsoportjai között egyházi szervezetek is szerepelnek, lehetőséget látunk a továbbiakban az egyházi könyvtárak bekapcsolódására.

Az ágazati minisztérium irányítása mellett működtetjük a nyilvános könyvtárak jegyzékét (<http://ki.oszk.hu/nyilvanos-konyvtarak-jegyzeke>) és a Magyarországi Könyvtárak Adatbázisát (<http://ki.oszk.hu/magyarorszagi-konyvtarak-adatbazisa>). Utóbbi esetben a könyvtárakról tárolt adatok aktualizálásához, javításához külön adminisztrációs felületet tettünk elérhetővé a könyvtárak számára, ahol a könyvtárak közvetlenül, illetve bizonyos adatok esetén a Könyvtári Intézet jóváhagyásával saját maguk biztosíthatják adataik frissességét az adatbázisban – egyházi könyvtári körben is érdemes az adatok frissítéséről gondoskodni. A főlépeldányok jegyzéken való kiajánlását lehetővé tevő szolgáltatásunk (<http://ki.oszk.hu/content/folospeldanyjegyzek>) a könyvtárakban folyó állományapasztsági, selejtezési, valamint gyűjteményépítési munkát támogatja.

A hagyományos szakkönyvtári (<http://ki.oszk.hu/konyvtar/>) szolgáltatások – kölcsönzés, helyben használat, tájékoztatás, irodalomkutatás, témafigyelés – mellett távolról

elérhető az online szakkönyvtári katalógus (http://nektar1.oszk.hu/librivision_hun.html), a könyvtörténeti és könyvtártudományi cikkek adatbázisai (MANCI: <http://w3.oszk.hu/manci.htm>, HUMANUS: <http://www.oszk.hu/humanus>), kezdeményezhető könyvtárközi és e-dokumentumszolgáltatás (kszk@oszk.hu). Könyvtári eseményfigyelő, rendezvénykereső szolgáltatást is működtetünk (<http://ki.oszk.hu/konyvtar/e-konyvtar/esemenyek-az-orszag-konyvtaraiban>).

A könyvtárosképzés területén az Intézet szervez mind OKJ-s szakképzést, mind akkreditált továbbképzéseket. Az OKJ-s segédkönyvtáros képzés (http://ki.oszk.hu/content/segedkonyvtaros_kepzes) a 2013-ban elfogadott új felnőttképzési jogszabályok alapján felső középfokú végzettséget ad a képzésben résztvevők számára: az európai és a magyar képesítési keretrendszerben a középfokú oktatás felső szintje és a felsőoktatás közötti sávot tölti ki (ISCED szint: 4B), azaz a szakképesítés megszerzése közvetlenül a munkaerőpiacra történő belépést biztosítja. A 150/1992. (XI. 20.) kormányrendelet 6/K § (1) bekezdése alapján a segédkönyvtáros megnevezésű szakképesítés megszerzését igazoló bizonyítvány könyvtári alkalmazás esetén jogszabályban előírt elsőfokú szakirányú munkaköri szakvizsgával

egyenértékű, a képzés elvégzése tehát nem szakirányú felsőfokú végzettséggel rendelkező kollégák számára biztosítja a szakirányú elsőfokú végzettségnek megfelelő besorolást. Az utóbbi években a kulturális törvény előírásai (94. § (4) bek.) szerint ugyan nem kötelező a hétéves továbbképzési kötelezettség, akkreditált továbbképzéseink (<http://ki.oszk.hu/content/akkreditaltkepzesek>) mégis lehetőséget biztosítanak arra, hogy könyvtáros kollégáink – így az egyházi könyvtárosok is – az egész életen át tartó tanulás jegyében frissíthessék, továbbfejleszthessék alaptudásukat. Az Intézet pályázati és minisztériumi támogatásokat felhasználva rendszeresen szervez a határon túli magyar könyvtárosok számára anyanyelvű szakmai továbbképzéseket, ebben számítunk az egyházi könyvtárak határontúli kapcsolataira.

Az Intézet folyóiratai – a Könyvtári Figyelő (<http://ki.oszk.hu/kf/>), a Könyv, Könyvtár, Könyvtáros (<http://ki.oszk.hu/3k/>) – és szerkesztőgárdája szakmai információival továbbra is a könyvtáros társadalom rendelkezésére áll, így az egyházi könyvtárosok számára is szívesen biztosít nem csak tájékoztató, de publikálási lehetőséget is.

*Hangodi Ágnes
Könyvtári Intézet*

ÖRÖKZÖLD

A TUDOMÁNYOS KÖNYVTÁRAK OLVASÓSZOLGÁLATÁNAK NÉHÁNY KÉRDÉSÉRŐL

A könyvtár és az olvasó az olvasószolgálaton keresztül találkozik egymással. A könyvtár egész munkáját az olvasószolgálat tevékenységén méri le. Az olvasószolgálat tapasztalatai, ha nem is határozzák meg, de befolyásolhatják és kell is, hogy befolyásolják az egész könyvtár tevékenységét. Az olvasók nemcsak munkát, de szármayakat is adhatnak egy könyvtárnak. Ha a könyvtár jellegének megfelelő az olvasótábor, akkor ez egyre újabb és újabb feladatokat állít a könyvtárosok elé s kikényszeríti fejlődésüket. Az élet tehát a fejlődés, a haladás felé

viszi a könyvtárakat is. [...]

A tudományos könyvtárak olvasószolgálatának feladatait, a feladatok ellátásának körülményeit, a belőlük folyó tennivalókat vizsgáljuk meg két szempontból. Nézzük meg egyrészt, hogy milyen közművelődési feladatok ellátása tartozik a tudományos könyvtárakra, másrészt, hogy a tudományos kutatás fokozott támogatásának előmozdítása érdekében milyen feladatok állnak tudományos könyvtáraink előtt. [...]